

**AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**  
*Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014*  
*Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*  
**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**  
**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**  
**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**  
<http://www.akademikbakis.org>

## **YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU'NUN YABAN ADLI ROMANINDAKİ ULUS İNŞA ETME AMACI<sup>1</sup>**

**Faruk DÜNDAR**

*University of Glasgow*

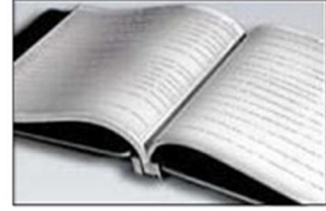
**Özet:** Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarına şahitlik etmiş bir Türk aydınıdır. Karaosmanoğlu, Yaban adlı eserinde Türk Kurtuluş Savaşı ile ilgili gözlemlerini yazmıştır. Yazar bu eserinde, toplumun aksak yönlerini göstererek, bir ulus inşa etme amacı gütmektedir. Ona göre, toplumdaki aydın insanlar ulus inşa etmede önemli bir role sahiptir ve aydınlar ulus bilincinden yoksun insanlara öncülük etmelidir. Karaosmanoğlu Yaban'da, Ahmet Celal isimli Türk aydını ile Anadolu köylüleri arasında yaşanan kültür ve fikir çatışmasını anlatır. Ahmet Celal, bir yandan Türk Kurtuluş Savaşı ile ilgili haberleri takip ederken, diğer yandan yaşadığı köyde, ulusal bilinç oluşturmaya çalışır. Fakat bu amacına ulaşamaz. Romanın sonunda, köy düşmanlar tarafından köy işgal edilir ve köylüler acı bir felaketle karşı karşıya kalırlar. Bu çalışmada, Yaban'da toplumun olumsuz yönleri anlatılarak yapılmaya çalışılan ulus inşa etme amacı irdelenmiştir. Ulus inşa etme süreci, köylülerin yaşam şekillerini, savaş hakkındaki düşünceleri, düşmana verdikleri desteği ve Türklük kavramıyla ilgili düşüncelerini eleştirilerek, onları eğitmekten ibarettir.

**Anahtar Kelimeler:** Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yaban, Ulus İnşası, Ulusal Bilinç, Kültür Çatışması

## **THE AIM OF NATION-BUILDING IN YAKUP KADRI KARAOSMANOĞLU'S NOVEL "YABAN"**

**Abstract:** Yakup Kadri Karaosmanoğlu who witnessed late Ottoman period and foundation of the Republic of Turkey was a Turkish intellectual. Karaosmanoğlu wrote a novel whose name was Yaban and he told about his observation in the Turkish Independence War. In this novel, he intends nation-building by showing the disadvantages of the society. He thinks that intellectuals have an important role for nation-building and they should lead to the people who have no national consciousness. Karaosmanoğlu tells about the conflict of cultures and ideas between Ahmet Celal who is a Turkish intellectual and peasants in Anatolia in Yaban. On the one hand, Ahmet Celal follows the news about the Turkish Independent War. On the other hand, he wants to build national consciousness of the peasants. However, he cannot achieve the purpose. At the end of the novel, the village is occupied by enemy soldiers and this becomes a disaster for the peasants. This study examined the depiction of nation-building in Yaban by showing disadvantages of the society. The nation-building process consists of education of the peasants by criticizing their

<sup>1</sup> Bu makale, International Burch University tarafından 23-25 Mayıs 2014 tarihleri arasında Bosna Hersek'te düzenlenen Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özeti yayınlanmıştır.



**AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**  
**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**  
**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**  
**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**  
**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**  
**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**  
**<http://www.akademikbakis.org>**

lifestyles, ideas about Turkish Independence War, supports of the enemy soldiers and thoughts about the term of “Turk”.

**Key Words:** Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yaban, Nation-Building, National Consciousness, Conflict Of Cultures

## 1. GİRİŞ

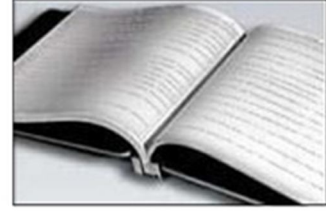
Yakup Kadri Karaosmanoğlu Türk edebiyatının en ünlü yazarlarından biridir ve aydın bir kişiliğe sahiptir. 1889 yılında doğmuş ve 1974 yılında hayatını kaybetmiştir. Mensup olduğu aile, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinin ünlü ailelerindedir. 1931 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Manisa milletvekili olarak giren Karaosmanoğlu, 1932 yılında Türk Kurtuluş Savaşı gözlemlerini yansıttığı ve en önemli romanlarından biri olan Yaban'ı yayımlar (Karaosmanoğlu, 2010: 199-200).

Karaosmanoğlu Yaban adını verdiği bu romanda, Anadolu'nun iç kısımlarında bulunan bir köye yerleşen bir Türk aydını ile bu köyde yaşayan köylülerin yaşadığı çatışmaları anlatır. Romanın başkarakteri olan Ahmet Celal Çanakkale Savaşı'nda kollarından birini kaybetmiştir ve emir eri Mehmet Ali'nin önerisiyle Mehmet Ali'nin köyüne taşınmaya karar verir. Bu kararında İstanbul'un düşman askerlerince işgal edilmesi de etkili olur. Ahmet Celal bir taraftan Kurtuluş Savaşı ile ilgili haberleri takip ederken, diğer yandan köylülere ulusal bilinç aşılamak ister. Çünkü Anadolu köylüleri milli bilinçten yoksundur ve bu durum Ahmet Celal'de büyük bir rahatsızlık oluşturmaktadır.

Fakat köylüler Ahmet Celal'in anlattıklarıyla pek ilgilenmezler. Romanın sonunda, düşman askerleri köye kadar gelir. Köyün işgal edilmesi ile birlikte, köylüler büyük bir felaketle karşı karşıya gelir. Evleri talan edilir, yakılır. Kadınlarına düşman askerleri tarafından tecavüz edilir.

Bu romanda Yakup Kadri Karaosmanoğlu, toplumun negatif yönlerini göstermekte ve bir ulus inşa etme amacına girişmektedir. Ulus inşası kavramını Hippler iki şekilde açıklamaktadır: Birincisi, “birbirine gevşek bağlarla bağlanmış toplulukları, bir ulus devletin hedeflediği ortak bir toplum haline getirmeyi sağlayan sosyopolitik bir gelişim sürecidir.” İkincisi ise, “dış ve iç politik aktörlere bağlı olarak, özel bir politik hedefe ulaşmak için uygulanan kalkınmacı veya emperyal bir stratejidir.” (Hippler, 2007: 12) Hippler'e göre başarılı bir ulus inşası, birleştirici ve ikna edici bir ideoloji, toplumun bütünleşmesi ve kendi topraklarında egemenliğini tüm yönleriyle gerçekleştiren bir devletle mümkün olabilmektedir.

Her edebiyat eserinin arka planında bir dünya görüşü, bir ideoloji bulunmaktadır. Her edebiyat eseri bir ideolojik zemine oturur ve bir ideolojiyi savunur (Kösemeihal, 1967: 8). Bu nedenle birçok



### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

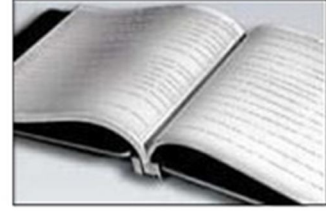
**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

yazar kendi toplumsal ve siyasi ideolojilerini topluma kazandırmak amacıyla romana başvurmuşlardır (Evin, 2004: 14). Özellikle kitle iletişim araçlarından mahrum bulunan toplumlarda, ideolojinin toplumu etkilemesi için kullanılan en etkili araç olarak romanlar kullanılmıştır. Romanlar böyle toplumlarda, oluşturulmak istenen yeni hayat tarzı, yeni düşünce sistemi için bir propaganda malzemesi olarak görülmektedirler (Türkeş, 2001: 428). “Cumhuriyet döneminde Türk romanı yeni bir kimlik inşa etme misyonuna sahiptir. Romancılar hâkim siyasetin ve devlet politikalarının doğrultusunda eserler kaleme almışlar ve yeni kimliğin aynası olacak romanlarını yazmışlardır. Toplum üzerinde önemli etkiler oluşturan romanlar, yeni siyaset doğrultusunda benimsenen kimliği oluşturma yönünde en az siyaset ve eğitim kurumları kadar önemli görevler üstlenmiştir.” (Özbolet, 2012) Devletin toplumun yapısını değiştirmek için yazarlardan destek istediği ve birçok yazarın da bu isteği yerine getirmek ve toplumun eskiye dair fikirlerini değiştirmek amacıyla romanlar yazdıkları görülür (Güneş, 2007: 102) Bu romanlarda, inşa edilmek istenen ulusun yansımaları görülmektedir (Türkeş, 2003: 820) Bu nedenle cumhuriyetin ilk yıllarında, edebiyatın ülkenin içinde bulunduğu sorunları sanatsal olarak anlatması kabul görmüş ve tüm sanatların toplum için yapıldığı söylenebilir (Karpas, 2009: 83). Yakup Kadri Karaosmanoğlu Yaban ismini verdiği bu romanıyla, devletin ve kendi dünya görüşü olan Kemalist ideolojiyi topluma nüfuz ettirmek ve Hippler’in ulus

inşası için gerekli gördüğü birleştirici ve ikna edici ideolojiyi Kemalizm olarak benimsemekte ve ulus inşa etme görevini üstlenmektedir (Karaömerlioğlu, 2002).

Yaban’da anlatılan aydın-köylü çatışması merkezinde tartışmalar romanın yayımlandığı yıllardan itibaren süregelmiştir. Vedat Nedim Tör, Şevket Süreyya Aydemir gibi tartışmayı yürüten bazıları köylünün durumunu gerçekçi bir biçimde resmettiğini savunarak romanı başarılı bulmuşlar, bu gözlemlerinden dolayı yazarı tebrik etmişlerdir. Bazıları ise, köylüyü hep kötü olarak gösterdiğini savunarak, yazarın Türk köylüsüne haksızlık ettiğini belirtmişlerdir. Bu eleştiriler üzerine Karaosmanoğlu 1942’de yapılan Yaban’ın ikinci baskısına ek olarak bir açıklama ekleme gereği duymuş, yabanın nesnel bir roman olmadığından söz ederek, Yaban’ın “bir ruh sıtmasının, birdenbire acı ve korkunç bir gerçekle karşı karşıya gelmiş bir şuurun, bir vicdanın çıkardığı yürek parçalayıcı haykırış” (Karaosmanoğlu, 2010) olduğunu söylemiştir. Nihat Sami Banarlı, romanı “Yaban, Birinci Dünya Harbi’nde sağ kolunu kaybettiği için hemen bütün cemiyete, hattâ bütün hayata küsmüş, isteksiz, hedefsiz bir insan gözüyle görülen Türk köylüsünün romanıdır.” şeklinde tarif etmektedir. Dahası “Gerçi köylüyü bu derece sefil ve iğrenç bulan adam, yine köylünün bizce pek haklı olarak yaban dediği, bir ruh hastası, zayıf ve mütereddi bir mahlûk, bir yarım münevverdir. Bu adam elbette köylünün iyi cephelerini de görebilecek bir karakter değildir.” diyerek Ahmet Celal’in içinde bulunduğu ruh



### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

halini tanımlamaktadır. İsmail Hakkı Sevük de “Ahmet Celal’in sakarlığı ve sarsaklığı bize kötülerini yazısında değil yalnız kötüyü görüşündedir. O gözüne sadece bir kara gözlük taktı.” şeklinde Ahmet Celal’i eleştirir (alıntılayan Serdar, 2002).

Karaömerlioğlu (2002)’nin “Yaban her şeyden önce resmî olarak “milletin efendisi” olarak yüceltilen köylülerin içinde buldukları acı koşulların bir manifestosu, bir itirafıdır. Ayrıca Türk aydınına köylere gitmeleri, köylülerin akıllarını, yüreklerini kazanmaları için yapılan bir çağrıdır. Romanın iletmeye çalıştığı mesaj Türkiye’nin gelişmesinin, Türk milliyetçi ideolojisinin geleceğinin Türk köyünün dönüştürülmesine bağlı olduğudur. Yakup Kadri’ye göre bu amaçlara ulaşmanın önündeki en önemli engel Türk aydınlarıdır. Çünkü Türk aydını Türk halkının, özellikle de Türk köylüsünün gerçeklerine gözlerini kapamıştır. Bu bakımdan roman bir Türk aydınının hem kendisine hem de Türk aydınlarına yönelttiği sert bir özeleştirmedir.” şeklindeki yaklaşımına karşılık, Moran (1987: 205) “Anadolu köylüsünü bu denli kötü göstermek için neden bu çaba? Karaosmanoğlu neden köylüsünü bu kadar aşağı görüyor; yalnız olumsuz yanlarını seçerek genelleştiriyor ve üstüne üstüne gidiyor. Ahmet Celal’in hatıra deflerinde köylünün içinde bulunduğu durumdan ötürü Türk aydınına suçlayan parçalar yer alır. Ne var ki bu durum aydınların sorumlu tutulması, köylünün tek yanlı

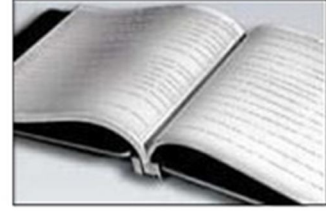
çizilmiş olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.” sözleriyle cevap vermektedir.

Karaosmanoğlu’na göre, Türk aydınları ulus inşa etme ve millete ulusal bilinç kazandırmada en önemli role sahiptir ve onlar ulusal bilinçten yoksun insanlara yol gösterici olmalıdırlar. Romanda Karaosmanoğlu, Ahmet Celal’in dilinden Türk aydınlarına seslenir. Aydınların dikkatini çekmek, ilgilerini Anadolu’da yaşayan köylülere ve onların yaşadıkları sorunlara çevirmeleri için çağrıda bulunur. Kemalist rejime, rejimin en büyük destekleyicisi olmaları gereken ve toplumun en kalabalık kesimini oluşturan köylülerin değerini hatırlatır, bütün bu konulara gözlerini yuman aydınları eleştirir (Karaömerlioğlu, 2002).

Bu çalışmada, Yaban romanında bahsedilen, toplumun olumsuz yönleri gösterilerek, bu romanın asıl amacı olan ulus inşa etme amacı irdelenecektir. İlk olarak, Ahmet Celal’in ve köylülerin yaşam biçimlerindeki farklar ortaya konulacak, ardından köylülerin savaş hakkındaki düşünceleri incelenecek, üçüncü olarak köylülerin düşman askerlerine verdiği destek sorgulanacak ve son olarak da köylülerin Türklük hakkındaki duygu ve düşünceleri analiz edilecektir.

## **2. ROMANDA BAHSİDİLEN TOPLUMUN OLUMSUZ YÖNLERİ**

### **2.1 Yaşam Biçimleri**



### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

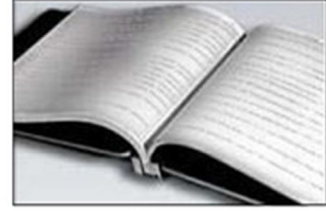
Ahmet Celal'in yaşadığı köylüler çok kötü koşullarda yaşamaktadır ve bundan da hiç şikâyetçi olmamaktadırlar. Ahmet Celal ile köylülerin yaşam biçimi arasında çok büyük farklar vardır. Şevket Süreyya Aydemir de Anadolu köylüsü ile aydınlar arasındaki farkı “halk ile halk arasında yükselen okur yazarlar arasında müşterek hiçbir şey yoktu.” şeklinde belirtmektedir (Aydemir, 1959: 101).

Köylüler Ahmet Celal'in nasıl yıkandığını, nasıl tıraş olduğunu, niçin giyimine özen gösterdiğini, niçin saçını taradığını ve neden gece boyunca kitap okuduğunu merak etmektedirler ve bu buna şaşırırlar. Ancak, bu şaşkınlık ve merak sadece bir histen öteye gidememektedir. Köylüler bu konuları sadece merak etmekle kalmayıp, aynı zamanda bunları engellemek de istemektedirler. Bu nedenle Ahmet Celal'i dışlayıcı davranışlarda bulunurlar. Ahmet Celal emir eri Mehmet Ali'ye neden köylülerin kendisine bu şekilde davrandıklarını sorduğunda, Mehmet Ali'den köylülerin hiç yıkanmadıklarını, hiç dişlerini fırçalamadıklarını, hiç saçlarını taramadıklarını ve kitap okumadıklarını öğrenir. Onlara göre sadece kadınlar saçlarını tararlar ve sadece büyücüler kitap okurlar (Karaosmanoğlu, 2010: 21). Ayrıca, köyde hiç okul bulunmamaktadır. Köydeki çocuklar ailelerine tarlada çalışarak veya hayvanlara çobanlık yaparak yardımcı olmaktadır. Köyün imamı çocukları kendi evinde eğitmektedir (Karaosmanoğlu, 2010: 24).

Ahmet Celal'e göre köydeki en büyük problem hijyen problemidir. Köylüler köyün yakınındaki bir kuyudan su temin etmek zorundadır. Fakat kuyudan çıkan su, temiz su değil, aksine çamurlu sudur (Karaosmanoğlu, 2010: 25). Aynı zamanda köylüler mağara gibi evlerde yaşamaktadırlar. Bu nedenle Ahmet Celal köylüleri ilkel olarak nitelemektedir (Karaosmanoğlu, 2010: 26). Üstelik köylüler sosyallikten çok uzaktırlar. Köyün en güçlü insanı Salih Ağa köylülerin sahip olduğu şeyleri, istediği anda, kolayca alabilmektedir ve köylüler bu duruma hiç karşı koyamamaktadırlar. Karşı koymak bir yana, karşı koymayı düşünmemektedirler. Bu nedenle Ahmet Celal, bu yaşam biçimini Taş Devri'ndeki yaşama benzetir (Karaosmanoğlu, 2010: 72). İkkelliğe başka bir örnek de Mehmet Ali'nin eşi doğum yapmak üzereyken, Ahmet Celal ile Mehmet Ali'nin annesi olan Zeynep Kadın arasında geçen konuşmadır:

- “Ebe getirdiniz mi?
- Ebe de ne olacak? İşte, tavana urganı bağladım. Ona asıla asıla kurtulur.
- Ya sonra?
- Sonrası ne olacak? Hepimiz böyle doğduk.” (Karaosmanoğlu, 2010: 64).

Ahmet Celal Türk aydını ile Türk köylüsü arasında çok büyük bir uçurum olduğunu düşünür. Ona göre bu uçurum, Londra'da yaşayan bir İngiliz ile Pencap'ta yaşayan bir Hintli arasındaki uçurumdan çok daha büyüktür (Karaosmanoğlu, 2010: 36).



### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

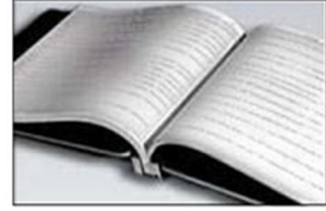
Bu nedenle, Ahmet Celal'in ve köylülerin yaşam biçimleri birbirlerine çok yabancı olduğu söylenebilir. Ahmet Celal İstanbul'dan gelmiş bir Türk aydınıdır ve daha yüksek standartlara sahip bir yaşam istemektedir. Bununla birlikte, köyde ilkel bir yaşam biçimi bulunmaktadır. Yaşam biçimlerinin çatışması sonucu köylüler Ahmet Celal'i bir yabancı olarak görürler, dışlarlar ve ona "Yaban" şeklinde bir ad takarlar. Romanın adının da Yaban konması şu şekilde açıklanmaktadır: "Yazar romanın adını Yaban koymuştur. Buradaki yabanklık kavramında elbette fiziki bir yabanklık yoktur. Kültür ve anlayış yabanklığı vardır." (Yalçın, 2002: 203) Köyde temizlik için temiz su yoktur. Eğitim için bir okul bulunmamaktadır. Doğumlar için bir ebe bulunmamaktadır. Hatta bunların bir gereksinim olduğu bile düşünülmemektedir. Bundan dolayı, köylülerin yaşam biçimlerini değiştirmeleri için ulusal bilince sahip olmaları bir gerekliliktir. Bu da eğitimle kazandırılacak bir özelliktir. Ulus inşa etme amacı ancak bu sayede gerçekleştirilebilir.

## **2.2 Savaş Hakkındaki Düşünceleri**

Köylüler, yapılmakta olan Türk Kurtuluş Savaşı'na karşı duyarsız ve savaştan ümidini kesmiş bir ruh hali içindedirler. Savaşa dair hiçbir şeyle ilgilenmemektedirler. Ahmet Celal bir savaş gazisi olmasına ve Çanakkale Savaşı'nda düşman askerleriyle savaşırken bir kolunu kaybetmesi nedeniyle sadece bir kolu bulunmasına rağmen, Ahmet Celal'in bu durumu köylülerin hiç dikkatini çekmemektedir ve ona hiçbir şekilde

yardımcı olmamaktadırlar. Buna rağmen Ahmet Celal köylülere merhamet duygusuyla yaklaşmaktadır. (Karaosmanoğlu, 2010: 24). Bu nedenle, kendi milleti, kendi ülkesi için savaşmış, bu uğurda bir kolunu feda etmiş bir savaş gazisine karşı köylülerin ilgisiz davranmaları, ulus bilincine sahip olmadıklarını gösteren bir başka kanıttır.

Köylüler sadece Ahmet Celal'in durumuna karşı kayıtsız değillerdir. Ayrıca onlar Türk Kurtuluş Savaşı'na karşı da umursamaz bir tavır içindedirler. Ahmet Celal köylülere, İstanbul'un Türklere düşman dört ülkenin askerleri tarafından işgal edildiğini, Yunan askerlerinin İzmir'den Bursa'ya kadar Anadolu topraklarını ele geçirdiğini anlatır. Adana'nın Fransızlar tarafından ele geçirildiğinden, Urfa ve Antep'te kanlı savaşların yapılmakta olduğundan bahseder. Buna karşı, köylülerde bu haberler karşısında bir şaşkınlık emaresi dahi görülmez ve bu haberlere hiç ilgi göstermezler. Kanlı bir savaştan sağ kurtulup bir süre önce köye gelen Ahmet Celal'in emir eri Mehmet Ali bile bu haberleri geçmişte yaşanmış bir hikâye gibi ilgisiz dinlemektedir (Karaosmanoğlu, 2010: 26). Ülkenin içinde bulunduğu durum karşısında köylülerin bu derece ilgisiz olmaları, kendi emir eri Mehmet Ali'nin bile bu konulara aldırış etmemesi Ahmet Celal'de şaşkınlık uyandırır. Üstelik eski bir asker Mehmet Ali'nin, düşman askerleriyle savaşmak için istek duyması gerekirken söylediği şu söz Ahmet Celal'in umutsuzluğa düşmesine yol açar: "Beyim, Allah vere de, bizi tekrar



**AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**  
**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**  
**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**  
**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**  
**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**  
**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**  
**<http://www.akademikbakis.org>**

askere almasalar” (Karaosmanoğlu, 2010: 27). Mehmet Ali'nin tek kaygısının askere alınmak olması, onun düşman askerleriyle savaşmaktan uzak durmak istediği şekilde açıklanabilir.

Köylüler Türk ordusunun savaşı kazanacağından pek ümitli değillerdir. Bu durum Ahmet Celal'in kendisine yardımcı olması için ücret karşılığı tuttuğu Emeti Kadın ile yaptığı açıklamalardan anlaşılmaktadır. Emeti Kadın bekârdır. Ahmet Celal kadına savaşın Türk ordusunun zaferiyle sonuçlanması haline, tüm düşün masraflarını kendisinin karşılayacağını söyler. Emeti Kadın ise buna karşılık, bu durumda kendisinin hiçbir zaman evlenemeyeceğini, çünkü savaşın kaybedileceğini söyler (Karaosmanoğlu, 2010: 119).

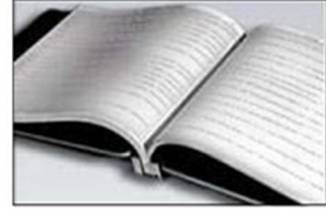
Savaşın kazanılacağı hakkında umutsuz olan köylüler, savaştan gelen zafer haberlerine de ilgisiz kalmaktadırlar. Ahmet Celal Birinci İnönü Savaşı'nda kazanılan zaferi öğrendikten sonra, çok mutlu olur ve bu haberi önüne çıkan her köylü ile paylaşmak ister. Ancak, hiç kimse bu haberler karşısında bir mutluluk emaresi göstermez. Bundan dolayı, Ahmet Celal mutlu olmayı kendisine yasaklar (Karaosmanoğlu, 2010: 39-40).

Köylüler gibi gazeteler de zafer haberleri karşısında ilgisiz bir tavır takınmaya başlamıştır. Ahmet Celal niçin gazetelerin de zaferler karşısında kayıtsız kaldığını, zaferler hakkında güzel haberler yapmadığını, mutsuz ve umutsuz olan halkı neşelendirmek, moralini yerine getirmek ve savaşın kazanılacağına dair

halkı umutlandırmak için gayret göstermediklerini kendi kendine sorgular. Halkın savaşın kazanılacağına dair umutlu olmaları için çok önemli role sahip olan gazetelerin, halkın moralini düzeltmek amacıyla güzel haberler yapmalarının bir gereklilik olduğunu düşünür (Karaosmanoğlu, 2010: 40).

Köylülere göre, yapılmakta olan Türk Kurtuluş Savaşı çok önemli ve ciddi bir konu değildir. Düşman askerleri köyün yakınına kadar gelmelerine rağmen, köylüler bu durumu pek önemsemezler. Aksine, düşman kuvvetlerini izlemekten zevk duyarlar. Düşman kuvvetlerine ait uçakları neşeye ve merakla izlemektedirler. Uçakların şekli, yapısı ve uçuşlarıyla alakalı kendi aralarında zevkli yorumlar yapmaktan kaçınmamaktadırlar (Karaosmanoğlu, 2010: 149).

Ayrıca, köylüler kendi işlerinin savaştan çok daha önemli olduğunu düşünmektedirler. Bir gün, Ahmet Celal Mehmet Ali'ye, ülkenin kendisine ihtiyacı olduğunu, düşman kuvvetlerinin köyün yakınına kadar ulaştığını, eski ve deneyimli bir asker olduğu için orduya katılmasının gereklilik olduğunu söyler. Fakat Mehmet Ali'nin annesi Zeynep Kadın Ahmet Celal'e, Mehmet Ali'nin kendisine ev işlerinde yardımcı olmasının ve geçimlerini sağlamak için tarla işlerine bakması gerektiğini, bunun için orduya katılmasının gereksiz olduğunu söyler (Karaosmanoğlu, 2010: 54). Köylülere göre, yılın bütün ürünleri hasat için tarlalarda beklemektedir ve onları hasat etmek onlar için en önemli vazifedir. Bu



### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

ürünleri hasat etmeden arkalarında bırakacakları için, hiçbir köylü orduya katılmak istememektedir (Karaosmanoğlu, 2010: 147).

Üstelik, köylüler, köy üzerinde uçan düşman uçaklarının kendilerine çok faydalı olduğunu da düşünmektedirler. Ürünleri yemek için tarlalara üşüşen kargalar, uçaklar sayesinde tarlalara uğramaz olmuşlardır (Karaosmanoğlu, 2010: 150). Fakat, Kemal Paşa'nın askerleri ve düşman askerleri arasındaki savaş toprağın verimsiz olmasına neden olmuştur (Karaosmanoğlu, 2010: 75).

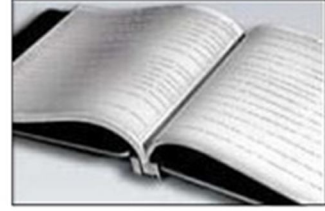
Asker kaçaklarının sayısı da günden güne artmaktadır. Bu nedenle, Ahmet Celal sadece şaşkınlık içinde olmayıp, bu savaşın Türk milletinin son savaşı olacağını düşünerek, umutsuzluğa düşer. Eğer Türk milleti bu savaşı kaybederse, düşmanların dünya üzerinde tek bir Türk bırakmayacağını düşünür (Karaosmanoğlu, 2010: 117). Bu nedenle, köylülerin niçin düşmanlara karşı savaşmak için orduya katılmak istememelerine bir anlam veremez. Emine'nin babası Şerif Çavuş bir grup Türk askeriyle beraber köye gelir. Şerif Çavuş askerleri düşman askerleriyle savaşmaları için geri gönderir, fakat kendisi onlarla birlikte dönmez. O da ordudan kaçan askerlerden biri olur (Karaosmanoğlu, 2010: 141).

Ahmet Celal savaş istemeyen insanların arasında yaşamaktadır. Ahmet Celal, Türk ordusunun, düşmanlarla savaşmak için gerek duyduğu asker ihtiyacını karşılamak için kaynak olarak gördüğü bu köyler, ilgisiz, umutsuz, fakir ve hasta insanlarla

doludur. Orduya katılıp savaşacak olan askerler de bu insanlardır. Bu yüzden, Ahmet Celal Türk ordusunun savaşı kazanacağı umudunu günden güne kaybetmekte ve kendisi de köylüler gibi umutsuz bir ruh haline bürünmektedir (Karaosmanoğlu, 2010: 76).

Tüm bu yaşananlar, köylülerin Türk Kurtuluş Savaşı'na karşı ne kadar duyarsız, kendilerine doğru yaklaşmakta olan büyük tehlikeye karşı ne kadar kayıtsız olduklarını göstermektedir. Köylüler gazetelerde çıkan haberleri takip etmemekte, zafer haberlerine bile ilgi göstermemektedirler. Gerçi, gazetelerde de zaferlere dair önemli haberlerin çıktığı da söylenemez. Köylülerin savaşla ilgili tek korkusu, düşman askerleriyle savaşmak için orduya katılmalarının istenecek olmasıdır. Kendi ülke ve milletlerinin geleceği yerine, sadece kendi tarla işlerini ve tarlada hasat edilmeyi bekleyen ürünlerini düşünmektedirler. Aynı zamanda savaşı bir oyun gibi algılamakta ve kendilerini için de büyük bir tehlike olan savaş uçaklarını büyük bir zevkle izlemektedirler. Toprağın savaş yüzünden bereketsiz olduğunu düşünüp, savaş istememektedirler. Ahmet Celal savaş hakkındaki güzel haberleri herkesle paylaşmak, mutluluğuna herkesi ortak etmek istese bile, köylülerden herhangi bir karşılık alamamakta, bundan dolayı da böyle insanların arasında yaşamaktan mutsuz olmaktadır. Ayrıca, savaşmamak için ordudan kaçanların sayısı da günden güne artmakta ve Ahmet Celal'in zafere dair umutları da yavaş yavaş azalmaktadır. Ahmet Celal, herkesin kendi ülke ve





### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

milletleri için bu savaşa katkıda bulunmalarının bir gereklilik olduğunu düşünmekte, insanların askerden neden kaçtıklarına bir anlam verememektedir. Halkın savaşa dair bu şekilde tavırlarda bulunmasına ulusal bilinçten yoksun olmalarının yol açtığı söylenebilir. Eğer halkta ulus bilinci yerleşmiş olsa, herkesin savaşa gönüllü olarak katkıda bulunmaları gerekirdi. Bu nedenle, Anadolu halkının ancak yeni bir ulus inşa etme süreciyle bu halinden kurtulabileceği söylenebilir.

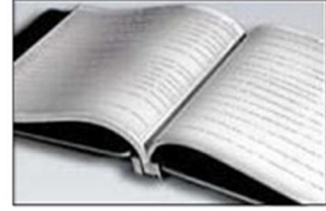
### **2.3 Düşman Askerleri Hakkındaki Düşünceleri**

Köylüler savaşa karşı kayıtsız olmakla kalmayıp, üstelik düşman askerlerini de desteklemektedirler. Köyün en güçlüsü olan Salih Ağa, Kurtuluş Savaşı'nın komutanı Kemal Paşa'nın padişah tarafından desteklenmediğini, bu nedenle halk için tehlike oluşturduğunu söylemektedir. Ayrıca, Avrupa adında bir kraliçe vardır ve bu kraliçe Türk milletinin tüm sorunlarını çözecektir (Karaosmanoğlu, 2010: 41).

Köylüler, köye doğru yaklaşan düşman ordularını şu şekilde tasvir etmektedirler: “Bu gelenler, öyle düşman ordular filan değilmiş. Avrupa adlı bir Kraliçe'nin bizi çetelerin elinden kurtarmak için gönderdiği yeşil sarıklı evliyalmış. Bu Kraliçe, bizi kurtardıktan sonra İslam olacaktı. Yüreğine öyle doğmuş. Kemal Paşa'nın ne yazık ki, bundan haberi yokmuş. Çünkü etrafını, birtakım uygunsuz adamlar sarmış; bunlara mahpus derlermiş. Her biri ipten kazıktan kaçmış, kötü kişi imiş... Bütün memleketi haraca kesmişler.

Vergiyi, aşarı alır, kendileri yerlermiş. İşte, şimdi bütün bu musibetlerden kurtulacağımız gün gelmiş. Zaten, yeşil sarıklı evliyalar ne tüfek kullanırmış, ne top. Bir okuyup üfürdüler mi, önleri dümdüz olup, yürürlermiş” (Karaosmanoğlu, 2010: 121).

Köyün üzerinde uçmakta olan düşman kuvvetlerine ait uçaklar, bir gün köye bir takım kâğıtlar atarlar. Bu kâğıtlarda, Eskişehir ve Kütahya'nın kendileri tarafından işgal edildiği ve köyün yakınında buldukları yazmaktadır. Ayrıca, kendilerinin padişahın ve sultanın tarafında yer aldıkları, bundan dolayı Kemal Paşa ve onun askerleriyle savaştıkları ve köylüleri onlardan kurtaracakları bildirilmektedir. Bu nedenle köylülerin kendilerine muhalefet etmemeleri, kendilerini desteklemeleri istenmektedir. Bu haberler karşısında köylüler sevinç ve neşe içerisinde düşman askerlerinin köye gelmesini beklemeye başlarlar (Karaosmanoğlu, 2010: 125-126). Buna karşın, Ahmet Celal Anadolu'daki bu insanlar için Türk ordusunun tek kurtarıcı olduğunu, bu kötü hayattan ancak Türk ordusu sayesinde kurtulacağını düşünür (Karaosmanoğlu, 2010: 108). Bundan dolayı, köylüler düşman askerlerini beklerken, Ahmet Celal Türk askerlerini beklemektedir. Ayrıca Ahmet Celal, düşmana verdikleri bu destekten dolayı, köylülerin bir felakete layık olduklarını düşünmektedir ve Türk ordusu bu insanları düşmanların elinden kurtarmamalıdır, çünkü düşman askerlerinin köye ulaştığı zaman uğrayacakları felaketi hak etmişlerdir (Karaosmanoğlu, 2010: 131).



**AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**  
**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**  
**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**  
**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**  
**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**  
**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**  
**<http://www.akademikbakis.org>**

Ahmet Celal yaşadığı hayal kırıklığını duygularını şu sözlerle ifade etmektedir: “Bu ülkede, temiz yürekli, duygulu ve candan insanlar vardı. Zenginin kapısı fakire açık ve gurbet yolları, sonunda mutlaka bir sıcak yurda ulaşacaktı. Orada, bütün kadınlar ana, bütün kızlar kardeş ve bütün çocuklar evlattı. Oranın taşı arkadaşı, yoksulluğun derecesi bence malumdu. Fakat bu maddi yoksulluğun içinde bir manevi varlık bulacağımı sanıyordum. Şimdi ne görüyorum? Anadolu... Düşmana akıl öğreten müftülerin, düşmana yol gösteren köy ağalarının, her gelen gasıpla bir olup komşusunun malını talan eden kasaba eşrafının, asker kaçağını koynunda saklayan zinacı kadınların, frengiden burnu çökmüş sahte sofuların, cami avlusunda oğlan kovalayan softaların türediği yer burasıdır. Burada, bıyıklarını makasla kırttı diye nice fikir ve ümit dolu Türk gencinin kafası taş altında ezildi. Burada, yüzü düşmana dönük, nice vatan mücahitleri savundukları kimselerin eliyle arkadan vuruldu. Burada, milli timsalin, milli bağımsızlık sembolünün yolu kaç defa kesildi ve kaç defa oturduğu şehrin etrafı isyan silahlarıyla çevrildi” (Karaosmanoğlu, 2010: 110).

Özet olarak, köylüler, padişahın Türk ordusunun komutanı olan Kemal Paşa’yı desteklemediği için, Türk ordusuna güvenmemektedirler. Onlar, düşman uçaklarından atılan bildirilere inanmakta, düşman askerlerinin padişah için savaştığını düşünmektedirler. Bundan dolayı, düşmanların kendilerini içinde buldukları tüm sorunlardan

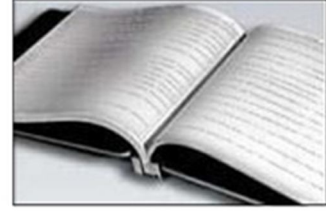
kurtaracağına olan inançları tamdır. Bu düşünceler karşısında Ahmet Celal, sinirlenmekte ve köylülerin kurtuluşu hak etmediklerini, zillet içinde yaşamaya layık olduklarını düşünmektedir. Aslında, köylülerin düşman askerlerine verdiği destek, kendi milletlerinin geleceği hakkında köyde yaşayan insanların ne derece kayıtsız olduğunu göstermektedir ki, bu, yine Anadolu insanının ulus bilincinden yoksun olduğunu gösteren bir işarettir. Ulusu yeniden inşa etme süreci, Anadolu insanı için bir gerekliliktir.

#### **2.4 Ulus hakkındaki düşünceleri**

Köylüler kendilerini “Türk” yerine “Müslüman” olarak tanımlamaktadır. Ahmet Celal ile Bekir Çavuş arasında geçen şu konuşma buna bir örnektir:

- “Biliyorum beyim sen de onlardansın emme.
- Onlar kim?
- Aha, Kemal Paşa’dan yana olanlar...
- İnsan Türk olur da nasıl Kemal Paşa’dan yana olmaz?
- Biz Türk değiliz ki, beyim.
- Ya nesiniz?
- Biz İslamız, elhamdulillah... O senin dediklerin Haymana’da yaşarlar.” (Karaosmanoğlu, 2010: 108).

Bu konuşmanın bir benzerine, Şevket Süreyya Aydemir’in Suyu Arayan Adam adlı eserinde de rastlanır. Aydemir’in Birinci Dünya Savaşı’nda Kafkas Cephesi’nde savaşırken askerleriyle



### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

arasında geçen konuşma Ahmet Celal'in Bekir Çavuş ile arasında geçen konuşmanın aynıdır. Bu da o dönemde yaşayan Anadolu insanının kendilerini "Türk" olarak görmekten ziyade "Müslüman" olarak görmesini kanıtlar niteliktedir:

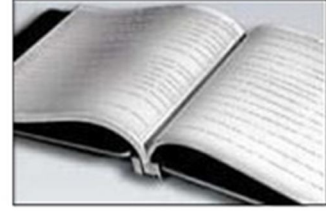
" 'Biz hangi millettiniz', deyince her kafadan bir ses çıktı. 'Biz Türk değil miyiz?' deyince de hemen 'Esağfurullah!..' diye karşılık verdiler. Türklüğü kabul etmiyorlardı. Hâlbuki biz Türktük. Bu ordu Türk ordusu idi. Türklük için savaşıyorduk. Asırlarca süren maceralardan sonra son sığınağımız ancak bu Türklük olabilirdi." (Aydemir, 1959: 104)

Ayrıca, köylüler Şeyh Yusuf adında keçi gibi kokan, pis bir adama itimat etmektedirler. Onlar, hastaları iyileştirdiği, kendilerine daha iyi bir yaşam için nasihatler verdiği için Şeyh Yusuf'un bir evliya olduğuna inanmaktadırlar. Ahmet Celal ise, İstanbul'daki bir İngiliz askeri ile bu köydeki bu pis Türk şeyhi arasında bir fark olmadığını düşünmektedir. Sonuçta, ikisi de ona işkence yapmak için isteklidir (Karaosmanoğlu, 2010: 48). Bunun neticesi olarak, Ahmet Celal bu köyde Türk milletinden birinin yaşamadığına kanaat getirir. Çünkü köylüler kendilerini Türk milletinden görmemektedirler ve bir Türk aydını yerine bir şeyhe inanmaktadırlar.

Köylülerin bu düşüncelerinden dolayı, ulusu yeniden inşa etme gerekliliğinin olduğu söylenebilir. Ahmet Celal savaşı kazanmanın sadece vatan topraklarını

düşmanlardan kurtarmak olacağını düşünmektedir. Bu topraklarda bir millet bulunmamaktadır. Bundan dolayı, savaşı kazanmanın ardından, yeni Türk devletinin ilk yapacağı iş Bekir Çavuş, Salih Ağa, Zeynep Kadın gibi insanlarla ulusu yeniden inşa etmek olmalıdır (Karaosmanoğlu, 2010: 153).

Ahmet Celal'e göre ulusu inşa etme görevi Türk aydınlarının sahiplenmesi gereken bir görevdir. Aydınlar, Türk milletinin problemlerini bilmeli, bu problemlerin çözümleri hakkında düşünmeli, insanlara bir nesneye yaklaşır gibi değil, bir insana yaklaşmanın bilinciyle yaklaşmalıdırlar: "Bunun nedeni, Türk aydını, gene sensin! Bu viran ve yoksul insane kitlesi için ne yaptın? Yıllarca, yüzyıllarca onun kanını emdikten ve onu bir posa halinde katı toprak üstüne attıktan sonra, şimdi de gelip ondan tiksilmek hakkını kendinde buluyorsun. Anadolu halkının bir ruhu vardı, nüfuz edemedin. Bir kafası vardı, aydınlatamadın. Bir vücudu vardı, besleyemedin. Üstünde yaşadığı bir toprak vardı! İşletemedin. Onu, hayvani duyguların, cehaletin, yoksulluğun ve kıtlığın elinde bıraktın. O, katı toprakla kuru göğün arasında bir yabancı ot gibi bitti. Şimdi, elinde orak, buraya hasada gelmişsin. Ne ektin ki biçeceksin? Bu ısrıganları, bu kuru dikenleri mi? Tabii ayaklarına batacak. İşte, her yanın yarılmış bir halde kanyon ve sen, acıdan yüzünü buruşturuyorsun. Öfkeden yumruklarını sıkıyorsun. Sana ıstırap veren şey, senin kendi eserindir, senin kendi eserindir" (Karaosmanoğlu, 2010: 110-111).



### **AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

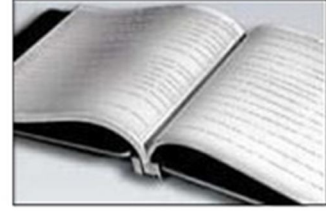
**<http://www.akademikbakis.org>**

Özetle, Ahmet Celal, köylülerin kendilerini Türk olarak değil Müslüman olarak tanımlamalarından yola çıkarak, ulusu yeniden inşa etme düşüncesini dile getirmektedir. Köylülerin kendisi gibi bir Türk aydını yerine, kendisini şeyh olarak tanıtan, keçi gibi kokan, pis bir adama güvenmelerine bir anlam verememektedir. Ayrıca, köyde yaşayan halkın düşman askerlerini kraliçenin gönderdiği evliyalar olarak görmelerine ve düşman kuvvetlerini, kendilerinin içinde buldukları tüm problemlerden kurtaracak bir kurtarıcı olarak görmelerine inanmamaktadır. Bundan dolayı Ahmet Celal de savaşın kazanılacağına dair umutsuzluğa düşmektedir. Anadolu’da bir millet yoktur. Eğer Türk ordusu savaşı kazanırsa, sadece vatan toprağı kurtarılmış olacaktır. Ondan sonraki iş, Türk ulusunu yeniden inşa etmek olmalıdır. Bu konuda da en önemli görev Türk aydınlarına düşmektedir. Türk aydınları üzerlerine düşen vazifeyi yapmadıkları için Anadolu’da yaşayan Türk halkı bu hale düşmüştür. Fakat Türk milleti yine Türk aydınlarının desteğiyle inşa edilecek ve yeniden dirilecektir.

### **3. SONUÇ**

Bu çalışmada, Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun Yaban adlı romanında bahsedilen Anadolu köylülerinin ilkel yaşam biçimi, köylülerin Türk Kurtuluş Savaşı’na dair düşünceleri, köylüler tarafından düşman askerlerine verilen destekler ve köylülerin Türk milletine dair görüşleri incelenmiştir.

İlk olarak, köylülerin ilkel yaşam biçimi ortaya konmuştur. Köylüler çok kötü şartlarda yaşamakta, yıkanmamakta, dişlerini fırçalamamakta, hiçbir şey okumamaktadırlar. Üstelik yeniliklere de kapalıdırlar. Ahmet Celal’in yaşam biçimini garipserler ve onun yaşam biçimini engellemek isterler. İkinci olarak, köylülerin savaşa dair düşünceleri incelenmiştir. Köylüler, yapılmakta olan Türk Kurtuluş savaşına karşı ilgisiz ve kayıtsızdırlar. Sadece kendi işlerini, ürünlerini ve kazançlarını düşündükleri için orduya katılmak istememektedir, hatta ordudan kaçanların sayısı da artmaktadır. Üçüncü olarak, köylülerin düşman askerlerine dair görüşleri sorgulanmıştır. Köylüler düşman askerlerini “düşman” olarak görmemektedirler. Kemal Paşa ve askerlerinin padişaha karşı asi olduklarını, padişahın düşüncelerine ve devlet sistemine muhalefet ettiklerini, padişah için savaşan düşman askerleriyle savaşmanın kötü sonuçlara yol açacağını düşünmektedirler. Düşmanlar padişahın tarafında savaştıkları için, onları desteklemektedirler ve içinde buldukları kötü koşullardan kendilerini düşman askerlerinin kurtaracağını düşünmekte, bu nedenle de düşman askerlerini kurtarıcı olarak beklemektedirler. Son olarak, köylülerin ulus kavramına ait fikirleri analiz edilmiştir. Köylüler kendilerini Müslüman olarak tanımlamakta, Türk olduklarını kabul etmemektedirler. Aksine Türklüğün kötü bir nitelik olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca sahte şeyhlere itimat etmekte, onları kutsal olarak nitelemekte, onlara evliya gözüyle



**AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**  
**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**  
**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**  
**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**  
**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**  
**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**  
**<http://www.akademikbakis.org>**

bakmakta ve sahte şeyhlerin her dediklerini sorgusuz sualsiz doğru kabul etmektedirler.

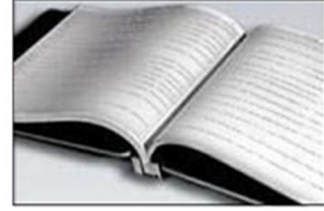
Karaosmanoğlu, bu romanla Anadolu'da yaşayan Türk köylülerinin olumsuz yönlerini göstererek, bu olumsuz yönleri olumluya çevirmek istemekte ve bu sayede ulusu yeniden inşa etme amacı gütmektedir. Bu da ancak Türk milletinin Türk aydınları tarafından eğitilmeleri sonucunda gerçekleşebilecek bir gayedir. İnsanlarda ulus bilincinin var olmaması nedeniyle, doğru yolda olmadıkları söylenebilir. Aydınların görevlerinden biri de ulus bilincini insanlara aşlamak olmalıdır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu köylülerin sahip olduğu ilkel yaşam biçiminin ve ulus bilincine sahip olmamalarının sorumluluğunu Türk aydınlarına yüklemektedir. Ona göre, toplumdaki aydın kişiler toplumu fikirleriyle aydınlatamamış, topluma önderlik edememiş ve ulus bilincini aşılammıştır. Üstelik Anadolu insanını kendilerine hizmet eden hizmetçiler olarak, kendi yiyecek ihtiyaçlarını gidermek için çalışan çiftçiler olarak görmüş, bu nedenle onları eğitme yoluna gitmemiştir. Bundan dolayı, Anadolu'da yaşayan Türk köylüleri eğitimsiz insanlardır ve Taş Devri'ndeki ilkel insanlar gibi yaşamlarını sürdürmektedirler. Kimse öğretmediği için de Türk ifadesinin ne olduğunu bilmemekte, bunu bilmedikleri için de kendi milletlerinin geleceği hakkında ilgisiz bir tavır sergilemektedirler. Bu nedenle yazar bir taraftan, köylülerin yaşam biçimini, düşmana verdikleri

desteği, Türk ordusu ve Türk milleti hakkındaki düşüncelerini eleştirirken, diğer yandan halkı eğitmek ve bilgilendirmek istemektedir. Türk halkının bu olumsuzluklar içinde bulunmalarının en büyük sorumlusu aydınlar olmakla birlikte, olumsuzlukları olumluya çevirmede de en büyük sorumluluk aydınların üzerinde olacaktır. Ulus bilincine sahip olmak ve ulusu yeniden inşa etmek de ancak ve ancak eğitimle gerçekleştirilebilecek bir amaçtır.

#### 4. KAYNAKÇA

- Aydemir, Ş. S. (1959).** Suyu Arayan Adam. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Evin, A. Ö. (2004).** Türk Romanının Kökenleri ve Gelişimi. İstanbul: Agora Kitaplığı
- Güneş, A. (2007).** Edebiyat ve Toplum. Muhafazakâr Düşünce, 13- 14, 69-94
- Hippler, J. (2007).** Ulus İnşası. (Çev: Sezgintüredi, A. & Şayli, B.). İstanbul: Versus Kitap
- Karaosmanoğlu, Y. K. (2010).** Yaban. İstanbul: İletişim Yayınları
- Karaömerlioğlu, A. (2002).** The Peasants in Early Turkish Literature. East European Quarterly, 36(2), 127-153
- Karpat, K. (2009).** Osmanlı'dan Günümüze Edebiyat ve Toplum. İstanbul: Timaş Yayınları



**AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ**

**Sayı: 43 Mayıs – Haziran 2014**

**Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi**

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası**

**Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

**JEL KOD: M-Y \*\*\* ID:446 K:423**

**<http://www.akademikbakis.org>**

**Kösemihal, N. Ş. (1967).** Edebiyat Sosyolojisine Giriş. Sosyoloji Dergisi, 19-20, 1-37

**Moran, B. (1987).** Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 1. İstanbul: İletişim Yayınları

**Özbolat, A. (2012).** Bir Ulus Yaratmak: Erken Dönem Cumhuriyet Romanında Din Adamının Temsili. Turkish Studies, 7(4), 2473-2483.

**Serdar, A. (2002).** Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Romanlarında Cinsellik. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Bilkent Üniversitesi.

**Türkeş, Ö. (2001).** Güdük Bir Edebiyat Kanonu. Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 2: Kemalizm, İstanbul: İletişim Yayınları, 425-429.

**Türkeş, Ö. (2003).** Milli Edebiyattan Milliyetçi Romanlara. Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 4: Milliyetçilik, İstanbul: İletişim Yayınları, 811 - 828.

**Yalçın, A. (2002).** Siyasal ve Sosyal Değişmeler Açısından Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı: 1920-1946. Ankara: Akçağ Yayınları.